

CONSILIUL CONCURENȚEI

www.consiliulconcurentei.ro

*Ghid privind conținutul actului de încredințare a
serviciului public de alimentare a populației cu
energie termică din punct de vedere al regulilor de
concurență și ajutor de stat*

Serviciul public de alimentare a populației cu energie termică în sistem centralizat

- Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat cuprinde totalitatea activităților privind producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice, desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale sau asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz, în scopul asigurării energiei termice necesare încălzirii și preparării apei calde de consum pentru populație, instituții publice și obiective social-culturale.
- Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se realizează prin intermediul infrastructurii tehnico-edilitare specifice aparținând domeniului public sau privat al autorității administrației publice locale ori asociației de dezvoltare comunitară, care formează sistemul de alimentare centralizată cu energie termică al localității sau al asociației de dezvoltare comunitară.

Legislația generală aplicabilă

Serviciul public de alimentare cu energie termică este supus regimului juridic al serviciilor economice de interes economic general și trebuie să îndeplinească următoarele cerințe fundamentale:

- ❖ continuitate din punct de vedere calitativ și cantitativ;
- ❖ adaptabilitate la cerințele consumatorilor;
- ❖ accesibilitate egală și nediscriminatorie la serviciul public;
- ❖ transparență decizională și protecția consumatorilor.

Legislația generală aplicabilă

- Serviciile de utilități publice sunt în responsabilitatea autorităților administrației publice locale sau, după caz, a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară având ca scop serviciile de utilități publice, conform mandatelor acordate acestora prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale membre. Serviciile de utilități publice se organizează și se gestionează cu respectarea prevederilor legale, potrivit hotărârilor adoptate de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, în funcție de gradul de urbanizare, de importanța economico-socială a localităților, de mărimea și de gradul de dezvoltare ale acestora și în raport cu infrastructura tehnico-edilitară existentă.
- Cadrul juridic unitar privind înființarea, organizarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală în județe, orașe și comune, este asigurat de **Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006**, cu modificările și completările ulterioare.

Legislație specială aplicabilă

Cadrul juridic specific pentru serviciul public de alimentare cu energie termică pentru populație este reprezentat de **Legea nr. 325/2006 a serviciului public de alimentare cu energie termică**, care:

- reglementează desfășurarea activităților specifice serviciilor publice de alimentare cu energie termică utilizată pentru încălzire și prepararea apei calde de consum, respectiv producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice în sistem centralizat, în condiții de eficiență și la standarde de calitate, în vederea utilizării optime a resurselor de energie și cu respectarea normelor de protecție a mediului;
- se aplică serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, înființat și organizat la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor, indiferent de mărimea acestora;
- nu a fost armonizată cu **Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006**, fiind în proces de modificare și completare în Parlament.

Prevederi legale specifice

- Autoritățile administrației publice locale aprobă prețurile locale ale energiei termice facturate populației, care pot fi mai mici decât prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației.
- În situația în care autoritățile administrației publice locale aprobă prețuri locale ale energiei termice facturate populației mai mici decât prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației, acestea asigură din bugetele locale sumele necesare acoperirii diferenței.
- Pierderile induse de prestarea serviciilor publice de producție, transport, distribuție și furnizare a energiei termice pentru populație în sistem centralizat, înregistrate de operatorii economici din subordinea autorităților administrației publice locale, pot fi acoperite din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale.
- Acoperirea diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației și prețul local al energiei termice și/sau a pierderilor, de către autoritățile locale, poate reprezenta ajutor de stat care se poate acorda în baza unor scheme/acte individuale, cu respectarea prevederilor europene în domeniu.
- Prin Ordinul nr. 1121/1075/2014 al Ministrului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și al Ministrului Delegat pentru Buget a fost inițiată *Schema de ajutor de stat acordat în perioada 2014 - 2019 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație.*

Aspecte generale

- **Gestiunea serviciilor** de utilități publice, inclusiv a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, se organizează și se realizează în următoarele modalități:

- **Gestiunea directă** - modalitatea de gestiune în care autoritățile deliberative și executive, în numele unităților administrativ-teritoriale pe care le reprezintă, își asumă și exercită nemijlocit toate competențele și responsabilitățile ce le revin, potrivit legii, cu privire la furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, respectiv la administrarea, funcționarea și exploatarea sistemelor de utilități publice aferente acestora.

- **Gestiunea delegată** - modalitatea de gestiune în care autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale ori, după caz, asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre, atribuie unuia sau mai multor operatori toate ori numai o parte din competențele și responsabilitățile proprii privind furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, pe baza unui contract, denumit în continuare contract de delegare a gestiunii.

Aspecte generale

Gestiunea directă se realizează prin intermediul unor operatori de drept public sau privat, care pot fi:

- **servicii publice de interes local sau județean**, specializate, cu personalitate juridică, înființate și organizate în subordinea consiliilor locale sau consiliilor județene, după caz, prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective:
 - *își desfășoară activitatea în baza unei hotărâri de dare în administrare care trebuie să conțină prevederi detaliate și complete privind atribuțiile și responsabilitățile acestora cu privire la furnizarea/prestarea serviciului și operarea sistemului de utilități publice aferent;*
 - *se organizează și funcționează pe baza unui regulament de organizare și funcționare aprobat de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale.*

Aspecte generale

A. Gestiunea directă se realizează prin intermediul unor operatori de drept public sau privat, care pot fi:

- societăți reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale, înființate de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective:
 - *își desfășoară activitatea în baza unui contract de delegare a gestiunii serviciilor de utilități publice;*
 - *se organizează și funcționează pe baza unui regulament de organizare și funcționare aprobat de către consiliul de administrație al acestora.*
- regii autonome de interes local sau județean, reglementate de Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, cu modificările ulterioare, numai dacă acestea mai au în derulare proiecte de investiții cofinanțate din fonduri europene, până la finalizarea acestora.

B. Gestiunea delegată se realizează prin intermediul unor operatori de drept privat, care:

- *își desfășoară activitatea în baza unui contract de delegare a gestiunii serviciilor de utilități publice.*

Atribuirea contractelor de delegare a gestiunii

(I) Condițiile de atribuire directă:

Modalitatea de gestiune a serviciului public de alimentare cu energie termică se stabilește prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale **în baza unui studiu de oportunitate**, în funcție de:

- natura și starea serviciului;
- necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate;
- interesele actuale și de perspectivă ale unităților administrativ-teritoriale;
- mărimea și complexitatea sistemului.

Atribuirea contractelor de delegare a gestiunii

(II) Condițiile de atribuire directă:

- Autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale sau, după caz, asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, în baza mandatului primit, pot încredința unui operator de drept privat gestiunea serviciului de alimentare cu energie termică sau a uneia ori mai multor activități din sfera acestui serviciu prin atribuirea directă a contractului de delegare a gestiunii, cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006.
- Condițiile de atribuire directă trebuie îndeplinite cumulativ, atât la data atribuirii contractului de delegare a gestiunii, cât și pe toată durata acestuia.

Atribuirea contractelor de delegare a gestiunii

(III) Condițiile de atribuire directă (art. 28 alin. (2¹)):

- a) *unitatea administrativ-teritorială, în calitate de acționar/asociat unic al operatorului, prin intermediul adunării generale a acționarilor și al consiliului de administrație, exercită un control direct și o influență dominantă asupra deciziilor strategice și/sau semnificative ale operatorului în legătură cu serviciul furnizat/prestat;*
- b) *operatorul desfășoară exclusiv activități din sfera furnizării/prestării serviciilor de utilități publice destinate satisfacerii nevoilor de interes public general ale utilizatorilor de pe raza de competență a unității administrativ-teritoriale care i-a încredințat gestiunea serviciului;*
- c) *capitalul social al operatorului este deținut în totalitate de unitatea administrativ-teritorială; participarea capitalului privat la capitalul social al operatorului este exclusă.*

Atribuirea contractelor de delegare a gestiunii

(IV) Condițiile de atribuire directă:

- Conform art. 52 alin. (2) din **Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006**, contractele de delegare a gestiunii pot fi atribuite direct după obținerea avizului Consiliului Concurenței cu privire la respectarea prevederilor specifice din domeniul concurenței și al ajutorului de stat;
- Prin excepție, contractele de delegare a gestiunii pot fi atribuite direct, fără avizul Consiliului Concurenței, atunci când valoarea estimată a acestora este mai mică decât pragurile corespunzătoare prevăzute la art. 7 alin. (5) din Legea nr. 98/2016, după caz, la art. 12 alin. (4) din Legea nr. 99/2016, precum și operatorilor regionali care implementează proiecte finanțate din fonduri europene nerambursabile în sectorul de apă și apă uzată;
- Pentru emiterea avizului, Consiliul Concurenței va solicita, după caz, aviz consultativ de la autoritățile de reglementare competente.

Avizul Consiliului Concurenței cu privire la respectarea prevederilor specifice din domeniul concurenței și al ajutorului de stat

Principalele elemente verificate în vederea emiterii avizului Consiliului Concurenței conform art. 52 alin. (2) din **Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006**:

- proiectul de contract;
- studiul de oportunitate care stă la baza stabilirii modalității de gestiune a serviciului, în funcție de starea acestuia, de necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate, de interesele actuale și de perspectivă ale unității administrativ-teritoriale, precum și de mărimea și de complexitatea sistemului;
- avizul consultativ al Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei;
- respectarea prevederilor art. 28 alin.(2¹) din Legea nr. 51/2006;
- separarea funcției de reglementare de funcția de operare - având în vedere caracterul restrictiv pentru piață al măsurii de atribuire directă a contractului de delegare a gestiunii serviciilor de utilități publice, chiar și către propria întreprindere, evitarea sau cel puțin reducerea riscurilor concurențiale generate de cumularea funcției de reglementare cu funcția de operare presupune transferul funcției de reglementare către entități independente ori autonome cel puțin față de operatorul propriu de drept privat;
- quantumul compensației acordate;
- profitul operatorului;
- mecanismul de verificare, control și de recuperare a supracompensării;
- nivelul redevenței percepute operatorului;
- durata contractului;
- bunurile de preluare, bunurile de retur și investițiile care cad în sarcina operatorului;
- indicatori de performanță/eficiență;
- încadrarea pe o schemă de ajutor de stat existentă;
- existența unei comparații cu o întreprindere bine manageriată.

Principalele reglementări incidente sectorului din punct de vedere concurențial

- *Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, are drept scop protecția, menținerea și stimularea concurenței și a unui mediu concurențial normal, în vederea promovării intereselor consumatorilor.
- Regulile de concurență se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de:
 - a) întreprinderi sau asociații de întreprinderi - persoane fizice sau juridice - de cetățenie, respectiv de naționalitate română sau străină, denumite în continuare întreprinderi;
 - b) autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.

Reglementări incidente sectorului din punct de vedere concurențial

- Interzicerea **practicilor abuzive**, care pot consta în special în:
 - a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;
 - b) limitarea producției, comercializării sau dezvoltării tehnice în dezavantajul consumatorilor;
 - c) aplicarea, în raporturile cu partenerii comerciali, a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
 - d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

Întreprinderea care are în concesiune rețeaua de transport/distribuție a energiei termice la nivelul unității administrativ teritoriale pe raza căreia își desfășoară activitatea, având un monopol în acea zonă geografică, va avea responsabilitatea să se asigure că nu abuzează de poziția pe care o deține, cum ar fi, prin refuzul de a acorda acces la rețelele aflate în administrare tuturor utilizatorilor.

Ajutor de stat - prevederi specifice

- Conform reglementărilor în vigoare, operatorii care prestează serviciul de interes economic general de alimentare a populației cu energie termică, pot primi compensații pentru prestarea acestui serviciu public, compensație care poate reprezenta ajutor de stat.
- Măsura de atribuire directă a unui contract de servicii publice poate reprezenta, prin ea însăși, un ajutor de stat.
- Măsurile de natura **ajutorului de stat** nu pot fi acordate decât după avizarea acestora de către Consiliul Concurenței, cu respectarea procedurii naționale prevăzută în *OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996*.
- Conform reglementărilor în domeniu, ajutorul de stat sub formă de compensație pentru obligația de serviciu public, care nu depășește valoarea medie anuală de 15 milioane de euro, este exceptat de la obligația de notificare la Comisia Europeană.
- Compensația a cărei valoare medie anuală depășește 15 milioane de euro se notifică Comisiei Europene și nu poate fi acordată decât după obținerea deciziei de autorizare.
- Nivelul mediu anual al compensației se calculează prin raportarea cuantumului total al compensației datorate operatorului, la numărul de ani pentru care a fost încredințat serviciul public, conform contractului.

Reglementări incidente sectorului din punct de vedere al ajutorului de stat

- Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general;
- Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea art. 106 alin. (2) din TFUE în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general;
- Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (2011).

Reglementări incidente sectorului din punct de vedere al ajutorului de stat

- Serviciile care urmează a fi clasificate ca SIEG trebuie să fie **destinate cetățenilor sau să fie în interesul societății**, în general. Încredințarea unei „misiuni speciale de serviciu public” implică **furnizarea de servicii pe care o întreprindere, dacă ar ține seama de propriile sale interese comerciale, nu și le-ar asuma** sau nu și le-ar asuma în aceeași măsură sau în aceleași condiții.
- Un SIEG nu se poate încredința dacă serviciile sunt prestate deja sau pot fi prestate în condiții similare (preț, calitate, continuitate, accesibilitate) de către întreprinderi care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață.

Modalități de demonstrare/verificare a eșecului pieței

Consultare publică – autoritățile publice responsabile ar trebui să demonstreze faptul că au acordat o atenție corespunzătoare necesităților de serviciu public sprijinite, printr-o consultare publică sau prin alte instrumente adecvate, pentru a ține seama de interesele utilizatorilor și ale furnizorilor. Astfel, populația poate fi consultată prin sondaje de opinie, audieri publice, grupuri de opinie, forumuri cetățenești, sugestii în scris de la cetățeni etc.

Studiu/analiză de piață – studiu aprofundat privind capacitatea pieței analizate de a furniza, în condiții competitive, serviciul de interes economic general, ținând seama de interesele și așteptările utilizatorilor și ale furnizorilor, precum și de nivelul de risc pe care îl implică furnizarea acestui serviciu. Analiza ar trebui să concluzioneze că, pe piața respectivă, nu există o întreprindere care, prin mijloace proprii, să aibă capacitatea sau interesul de a furniza serviciul public respectiv.

Procedură de achiziție eșuată – situația în care, în urma organizării unei proceduri competitive deschise, transparente și necondiționate, în condițiile respectării dispozițiilor legale procedurale, nu a fost selectat un ofertant capabil să furnizeze serviciul respectiv la cel mai mic preț pentru comunitate.

Actul de atribuire a prestării unui SIEG

Responsabilitatea prestării unui serviciu public, definit ca SIEG, se atribuie printr-un act care poate lua forma:

- unui instrument legislativ
sau
- a unui instrument normativ
sau
- a unui contract.

Indiferent de forma sa, actul de atribuire a responsabilității prestării unui SIEG trebuie să conțină o serie de elemente obligatorii din punctul de vedere al reglementărilor în domeniul concurenței, inclusiv al ajutorului de stat.

Actul de atribuire a prestării unui SIEG

Actul de atribuire a unui serviciu public trebuie să cuprindă, cel puțin următoarele elemente:

- (I) Natura și durata obligațiilor de serviciu public;
- (II) Întreprinderea și, dacă este cazul, teritoriul în cauză;
- (III) Natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate operatorului serviciului;
- (IV) Compensația pentru prestarea obligației de serviciu public (parametri de calcul, control și revizuire);
- (V) Stimulente în ceea ce privește eficiența;
- (VI) Nivelul redevenței sau a altor obligații.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(I) Natura și durata obligațiilor de serviciu public:

- Perioada de valabilitate a actului de atribuire este limitată, trebuie să fie justificată pe baza unor criterii obiective, și nu trebuie să depășească perioada necesară pentru amortizarea investițiilor necesare pentru prestarea SIEG, realizate de operator, astfel încât să nu fie afectată concurența pe piață;
- Contractul de delegare trebuie să cuprindă mențiuni clare cu privire la condițiile în care acesta poate fi prelungit. În general, conform reglementărilor europene, durata contractului de delegare nu trebuie să depășească 10 ani;
- Legea nr. 51/2006 prevede ca, pentru contractele de delegare a gestiunii a căror durată estimată este mai mare de 5 ani, aceasta să se stabilească, după caz, în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, ale Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale sau ale Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, și să nu depășească durata maximă necesară recuperării investițiilor prevăzute în sarcina operatorului prin contractul de delegare;
- În cazul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale sunt obligate ca, periodic, respectiv o dată la 5 ani, să facă analize privind eficiența economică a serviciului, respectiv să schimbe modalitatea de gestiune a serviciilor publice, după caz.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(II) Întreprinderea și, dacă este cazul, teritoriul în cauză:

- Operatorul economic (întreprinderea) este persoana juridică română sau străină care are competența și capacitatea, recunoscute prin licență, de a presta integral activitățile specifice serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat;
- Prin hotărârea autorității administrației publice locale sau a asociației de dezvoltare intercomunitare, activitatea de producere a energiei termice poate fi prestată de unul sau mai mulți operatori;
- Actul de atribuire trebuie să precizeze aria teritorială în care operatorul trebuie să asigure furnizarea serviciului public de alimentare a populației cu energie termică.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(III) Natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate operatorului serviciului:

- Dreptul exclusiv este dreptul de a presta un serviciu sau de a desfășura o activitate în cadrul unei zone geografice date, acordat de o autoritate publică unei singure întreprinderi;
- Drepturile speciale sunt drepturile acordate de o autoritate publică unui număr limitat de întreprinderi, care, în cadrul unei zone geografice date, sunt autorizate să presteze un serviciu sau să desfășoare o activitate, altfel decât conform unor criterii obiective, proporționale sau nediscriminatorii, ceea ce le conferă un avantaj față de alte întreprinderi care nu pot desfășura activitățile în cauză în condiții echivalente.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea obligației de serviciu public (parametri de calcul, control și revizuire):

- Anumite servicii de interes economic general pot fi furnizate de către întreprinderi publice sau private, fără un sprijin financiar specific din partea autorităților publice;
- În cazul în care statul nu are capacitatea de a asigura anumite servicii și încredințează unei întreprinderi remedierea acestui eșec al pieței, statul oferă compensații financiare prestatorului. Această compensație reprezintă sprijinul public acordat prestatorului în schimbul îndeplinirii obligației de serviciu public încredințat de către stat, cu respectarea condițiilor specifice impuse de acesta din urmă.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

1. Parametrii de calcul al compensației:

- trebuie să fie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a se garanta faptul că aceștia nu conferă un avantaj economic care ar putea favoriza întreprinderea beneficiară față de întreprinderile concurente;
- încă de la început, trebuie să fie clar modul cum se calculează compensația;
- trebuie să se știe, de la început, modul în care vor fi stabilite și calculate costurile care vor fi compensate;
- dacă întreprinderii i se oferă un profit rezonabil ca parte a compensației, actul de atribuire a serviciului trebuie să stabilească și criteriile pentru calcularea acestuia;
- dacă se prevede o revizuire a valorii compensației pe durata de valabilitate a actului de atribuire, acesta trebuie să specifice și modalitățile de efectuare a acestei revizurii;
- cuantumul total al compensației, pe întreaga perioadă de derulare a contractului, trebuie cunoscut încă din faza de avizare.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

2. Costurile – sunt luate în considerare numai costurile nete asociate prestării serviciului public de alimentare a populației cu energie termică.

Metode de determinare a costurilor unei obligații de serviciu public:

- metodologia costului net evitat - costul net necesar, efectiv sau preconizat, pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, se calculează ca diferența dintre costul net suportat de întreprindere atunci când îndeplinește o obligație de serviciu public și costul sau profitul net al aceluiași prestator atunci când își desfășoară activitatea fără a îndeplini o astfel de obligație.
- metodologia bazată pe alocarea costurilor - costul net necesar pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public poate fi calculat ca diferență dintre costurile și veniturile unei anumite întreprinderi care îndeplinește obligațiile de serviciu public, astfel cum sunt precizate și estimate în actul de atribuire.

Principii de contabilizare a costurilor:

- atunci când activitățile întreprinderii se limitează la serviciul public de alimentare a populației cu energie termică, se pot lua în calcul toate costurile acesteia;
- atunci când întreprinderea desfășoară și alte activități, care nu intră în domeniul de aplicare al serviciului public de alimentare a populației cu energie termică, se iau în calcul numai costurile legate de acest serviciu;
- costurile legate de investiții privind infrastructura, respectiv amortizarea acestora pe perioada pentru care a fost încredințată prestarea serviciului, pot fi luate în calcul atunci când acestea sunt necesare pentru îndeplinirea serviciului public de alimentare a populației cu energie termică.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

3. Veniturile – sunt luate în considerare veniturile obținute din prestarea serviciului public de alimentare a populației cu energie termică, indiferent dacă veniturile respective sunt clasificate sau nu ca ajutor de stat în sensul articolului 107 din TFUE.

Principii generale:

- În actul de atribuire trebuie să se precizeze că veniturile obținute din prestarea serviciului respectiv vor fi luate în considerație la calcularea compensației;
- În calculul compensației pot fi luate în considerare și profiturile obținute din drepturi speciale sau exclusive, chiar dacă sunt asociate altor activități;
- Dacă se precizează în actul de atribuire, profiturile provenite din alte activități decât cele care intră în domeniul de aplicare a serviciului de public de alimentare a populației cu energie termică pot fi alocate, în totalitate sau în parte, pentru finanțarea acestuia.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

4. Profitul rezonabil - rata rentabilității capitalului pe întreaga perioadă de valabilitate a actului de atribuire, care ar fi cerută de o întreprindere tipică, care analizează dacă să presteze sau nu serviciul de interes economic general, ținând seama de nivelul de risc suportat.

- Nivelul de risc depinde de sectorul în cauză, de tipul de serviciu și de caracteristicile mecanismului de compensare;
- În cazuri temeinic justificate, se pot utiliza alți indicatori ai nivelului profitului decât rata rentabilității capitalului pentru a se stabili care ar trebui să fie profitul rezonabil, cum ar fi: rata medie de rentabilitate a capitalurilor proprii pe durata de valabilitate a actului de atribuire, rentabilitatea capitalului angajat, randamentul activelor sau rata rentabilității comerciale;
- O rată a rentabilității capitalului care nu depășește rata swap relevantă, majorată cu o primă de 100 de puncte de bază (1%), este considerată ca fiind rezonabilă în orice caz. Rata swap relevantă este rata swap a cărei scadență și monedă corespund duratei și monedei prevăzute în actul de atribuire (publicată pe site-ul <http://www.renascc.eu/?pag=202>).

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

5. Modalitățile de evitare, control și recuperare a supracompensației:

- Compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a acoperi, în totalitate sau în parte, costurile suportate în cursul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și un profit rezonabil.
- Costurile cuprind toate costurile suportate pentru prestarea serviciului de interes economic general. Acestea se calculează pe baza unor principii de contabilizare a costurilor general acceptate.
- Veniturile cuprind cel puțin totalitatea veniturilor obținute din prestarea serviciului de interes economic general, indiferent dacă veniturile respective sunt clasificate sau nu ca ajutor de stat, în sensul articolului 107 din TFUE.
- Profitul rezonabil înseamnă rata rentabilității capitalului, pe întreaga perioadă de valabilitate a actului de atribuire, care ar fi cerută de o întreprindere tipică, care analizează dacă să presteze sau nu serviciul de interes economic general, ținând seama de nivelul de risc suportat.
- Actul de atribuire trebuie să prevadă mecanismul prin se va evita și se va recupera o eventuală supracompensare. Astfel, autoritatea locală trebuie să efectueze periodic controale pe durata de atribuire a serviciului, precum și la încetarea perioadei actului de atribuire.
- Dacă suma reprezentând supracompensația nu depășește 10% din valoarea compensației medii anuale, poate fi reportată pentru perioada următoare și dedusă din valoarea compensației datorată pentru această perioadă.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(IV) Compensația pentru prestarea serviciului de interes economic general:

Important!

- În cazul în care calculul compensației financiare se bazează, total sau parțial, pe costurile și veniturile estimate, acestea trebuie specificate în actul de atribuire.
- Estimarea veniturilor și costurilor trebuie să se bazeze pe parametri plauzibili și observabili privind mediul economic în care este furnizat serviciul public.
- Costurile și veniturile trebuie să se bazeze și pe expertiza autorităților de reglementare din domeniu sau a altor entități independente de întreprinderea prestatoare.
- Estimarea costurilor trebuie să reflecte câștigurile preconizate în materie de creștere a eficienței, obținute de cel care prestează serviciul, pe perioada de valabilitate a actului de atribuire.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(V) Stimulente în ceea ce privește eficiența:

- În actul de atribuire a serviciului trebuie introduse stimulente pentru prestarea eficientă a acestuia.
- Aceste stimulente pot fi concepute în mai multe modalități:
 - Sub forma unui nivel fix al compensațiilor, care include creșterile în ceea ce privește eficiența pe care se preconizează că o va obține întreprinderea prestatoare a serviciului, pe perioada de atribuire a contractului;
 - Sub forma unor obiective de eficiență, prin care nivelul compensației depinde de măsura în care aceste obiective sunt îndeplinite.

Elementele obligatorii ale actului de atribuire din perspectiva regulilor de concurență și ajutor de stat

(VI) Nivelul redevenței sau a altor obligații:

- Redevența - suma ce trebuie plătită pentru folosirea sau dreptul de folosință a infrastructurii publice concesionată în vederea prestării serviciului public;
- Redevența este plătită de operatorul serviciului, la date fixe stabilite prin contract;
- Nivelul redevenței trebuie să fie stabilit, în mod transparent, având în vedere valoarea infrastructurii puse la dispoziția operatorului și perioada pentru care a fost atribuit serviciul;
- Pentru a se evita practicarea unor tarife excesive la consumatorii finali, actul de atribuire trebuie să conțină o clauză care să prevadă că autoritatea publică locală controlează și monitorizează tarifele practicate de operatori.

Principiul Altmark

Compensația pentru obligația de serviciu public **nu constituie ajutor de stat**, în sensul articolului 107 din TFUE, cu condiția îndeplinirii a patru criterii cumulative (hotărârea Curții Europene de Justiție pronunțată în cazul Altmark):

(I) Întreprinderea beneficiară trebuie să fie efectiv însărcinată cu executarea unor obligații de serviciu public, iar aceste obligații să fie clar definite.

(II) Parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți, în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a evita conferirea unui avantaj economic care poate favoriza întreprinderea beneficiară față de întreprinderile concurente.

(III) Compensația nu poate depăși ceea ce este necesar pentru acoperirea, în întregime sau în parte, a costurilor ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, ținând cont de veniturile rezultate din această activitate, precum și de un profit rezonabil.

(IV) Compensația acordată trebuie să constituie fie rezultatul unei proceduri de achiziții publice care să permită selectarea ofertantului capabil să furnizeze serviciul respectiv la cel mai scăzut cost pentru comunitate, fie rezultatul unei evaluări comparative în raport cu o întreprindere tipică, bine gestionată și dotată corespunzător cu mijloacele necesare.

În cazul în care se respectă principiul Altmark, compensația nu reprezintă ajutor de stat și nu necesită avizarea de către Consiliul Concurenței.

Principiul Altmark

“Întreprindere tipică bine gestionată, dotată corespunzător” – Concept:

- nu există o definiție oficială la nivelul Uniunii Europene;
- autoritățile responsabile trebuie să aplice criterii obiective, recunoscute din punct de vedere economic ca fiind reprezentative pentru o gestionare satisfăcătoare; astfel, autoritățile își pot baza analiza pe rate analitice reprezentative pentru productivitate, cum ar fi cifra de afaceri raportată la capitalul utilizat, costul total raportat la cifra de afaceri, cifra de afaceri pe angajat, valoarea adăugată pe angajat, costurile cu personalul raportate la valoarea adăugată;
- expresia „întreprindere dotată corespunzător cu mijloace materiale” desemnează o întreprindere care dispune de resursele necesare pentru a-și îndeplini fără întârziere obligațiile de serviciu public care revin întreprinderii însărcinate cu prestarea de SIEG.

Acest ghid este orientativ și nu este menit să înlocuiască legislația incidentă în domeniu.

Consiliul Concurenței